

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1714

Dubium IV. Quæ sint irregularitates ex delicto.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42682

nent *Suar. Garc. Sanch. De Matr. l. 8. d. 34. Pignat. n. 22.* quia non videtur æquum acceptare gratias & non onera.

480. §. 15. Non posse nunc dispensare Episcopum cum injusto etiam occulto homicida (quo nomine venit etiam mandans & consulens, *Tol. Garc. Leur. n. 4.*) nequidem ad Ordines minores aut Beneficia simplex docent *Gutt. Sayr. Garc. & alii cum Leur. contra Henriq. & Zerol.* verba enim *Trid.* clarè excipiunt homicidium voluntarium etiam occultum. Et quamvis *Nav. Henriq. Sayr. Mol. Apil. Rodr.* putent Episcopum dispensare posse in homicidio casuali etiam non occulto saltem ad Ordines minores jam susceptos vel Beneficium simplex, eò quòd putent *Trid.* circa hoc nihil immutasse, tamen adhuc contradicunt *Tol. Ugol. Garc. Leur. n. 5.* quia *Trid.* dicit: & exceptis aliis deductis ad forum contentiosum.

481.

DUBIUM IV.

Quæ sint irregularitates ex delicto.

- » **R**esp. I. Est, ob iteratum Baptismum seriò & scienter: estque irregularis tam rebaptizans, quàm rebaptizatus, etsi in rebaptizante irregularitas tantum fit partialis, ne Clericus ad altiorem Ordinem possit ascendere, neque incurrat, si rebaptizatio fit occulta, *Cov. Tol. M. Leo, p. 5. f. 358. v. Bon. d. 7. q. 3. p. 3. Laym. l. 1. t. 5. p. 5. cap. 2.*
- » II. Ex violatione censuræ, v. g. si eâ innodatus, actum aliquè Ordinis solenniter exercent, nisi invincibilis ignorantia excuset. *Laym. c. 3.*
- » III. Ob peccatum, quo Clericus seriò & scienter actum Ordinis sacri, quem non habet, solenniter exercent. *Bon. l. c. p. 6. Laym. l. c.*

IV.

IV. Ob delictum, quo quis malè suscepit Ordines, v.g. in excommunicatione, suspensione, vel ab Episcopo non habente jurisdictionem, vel per saltum, (licèt hunc suspensum tantum esse, quamdiu non ministrat in Ordine per saltum suscepto, satis probabiliter doceat *Avila, Nav. Bon.*) vel ante legitimam ætatem, vel sine dimissoriis, vel furtivè, (Episcopo nesciente, nec approbante) & non examinatus. *v. Bon. p. 4.*

V. Propter enormia crimina, si sint notoria & publica, v.g. quæ à jure habent annexam infamiam, ut adulterium, raptus, incestus, perjurium in judicio.

VI. Oritur ex injusta mutilatione vel homicidio, etiam indirectè tantum voluntario, extenditurque ad omnes, qui ad alterutrum, sive in bello injusto, sive extra illud, injustè concurrunt, consulendo, mandando. Mutilatio autem hìc intelligitur, quando à corpore separatur membrum aliquod principale, id est, pars corporis, quæ officium per se distinctum habet, v.g. pes, manus, oculus, auris, &c. *M. Leo, in praxi p. 3. f. 347. ex Cov. Nav. de Cens. n. 206. v. Bon. p. 8. Unde resolves,*

I. Non fit irregularis, qui in rixa præscindit alteri digitum, pollicem, ungues, dentes, barbam, capillos, labia, nasum, auriculam, (id est, cartilaginem, quæ tantum deservit ad ornatum & tutelam auris) quia non sunt propriè membra, v.g. digitus est pars tantum & officium membri, *Avila & alii 8. cum Dian. p. 4. t. 4. R. 26. Item M. Leo l. c. ex Glossa cap. ult. de hom. in 6. & L. queritur herem. 10. l. Non sunt 14. §. Partus ff. de statu hom.*

II. Nec fit irregularis, qui excæcavit hominem

»nem solo visu privando, non autem oculum
»extrahendo: nec qui debilitat tantum mem-
»brum, & non abscindit, quia non est mutilatio.
»*Dian. R. 26. ex Megal. &c.*

» III. Quando plures (non ex consilio, sed in
»rixa) unum percutiunt, & unus lethale vulnus
»infigit, ex quo moritur; si constet quis hoc fe-
»cerit, hunc solum fieri irregularem docet *Sayr.*
»& alii 5. cum *Dian. p. 2. t. 15. R. 18. contra Avilam,*
»*Suar. &c.*

» IV. Qui infirmo bonâ fide dat aliquid, v.g.
»cibum vel potum; vel eum movet, vel de lecto
»in lectum transfert, aut aliud circa eum ope-
»ratur, ex quo mors vel ejus acceleratio præter
»intentionem sequatur, non fit irregularis, nisi
»inter venerit lata culpa, *Avila, Fill. & alii 4. cum*
»*Dian. p. 5. t. 3. R. 17. ubi ex Bonactm. &c.* Notat, Sa-
»cerdotibus & Religiosis circa moribundos lice-
»re eadem, quæ laicis.

» V. Qui amicum bono animo comitatur, ne
»periclitetur in rixa, non fit irregularis, etsi ami-
»cus occidat alium, *Avila, Henr. &c.* cum *Dia. p. 4.*
»*t. 2. R. 17.* Limitat autem *Præp.* nisi suâ præsentia
»animaverit ad occidendum.

» VI. In bello iniusto, si vel unus occidatur, to-
»tus exercitus fit irregularis, saltem si aliquâ ra-
»tione sit cooperatus, *Bon. q. 4. part. 4. n. 3.*

» VII. Irregularis fit, qui procurat abortum
»fœtus animati animâ rationali; secus, si anima-
»tus non sit, *C. Majores 32. q. 2. Bon. p. 8. num. 27.*
»*Kon. &c.*

» VIII. Qui dans operam rei licitæ (imò se-
»cundum multos, etiam illicitæ) sufficientem
»diligentiam adhibuit, ne ex ea homicidium se-
»queretur, & tamen secutum est, non fit irregu-
»laris,

laris;
dicta
Bon.
quod
etiam
Panor
IX
cessan
incul
tatem
M. Le

Q
ignora
gant
32. n
tenti
67. L
quia
xam
ergo
cum
5. tr.
1. cri
tas n
dicin
ciam
ralis
arce
Cane
guin
guin

laris, ob defectum voluntarii : secus tamen, si
dictam diligentiam omisit, omissione mortali.
Bon. p. 7. Less. l. 2. c. 9. d. 15. &c. Alii tamen dicunt,
quod dans operam rei illicitæ, ex quavis culpa,
etiam levissima, incurrat hanc irregularitatem,
Panorm. Covar. M. Leo, p. 3. f. 354.

IX. Qui alterum mutilat vel occidit ad ne-
cessariam sui defensionem, cum moderamine
in culpa & tutelæ, non incurrit hanc irregulari-
tatem, quia hic nulla est culpa, ergo nec pœna,
M. Leo, f. 349.

A D D E N D A.

Quest. 61. An irregularitas ex delicto incurritur 482.
ab illo, qui committit delictum, sed invincibiliter
ignorat irregularitatem esse annexam tali delicto. R. Ne-
gant Abb. Nav. Regm. Portel. Sanch. De Matr. l. 9. d.
32. n. 17. & 21. Schiara l. 4. diff. 32. quorum sen-
tentiam Castrop. d. 6. p. 6. n. 3. Dian. p. 3. t. 5. R.
67. Dicast. d. 7. n. 91. agnoscunt esse probabilem,
quia, qui nescit censuram esse delicto suo anne-
xam, non incurrit illam secundum dicta n. 95.
ergo similiter hic. Oppositum est probabilius
cum plurimis, inter quos Felin. Suar. Az. Wex. p.
5. tr. 2. contr. 5. & certum esse dicit Carden. in
1. crisi d. 75. n. 37. Ratio est 1. quia irregulari-
tas non est propriè pœna, aut saltem non est me-
dicinalis, requirens scientiam vel contuma-
ciam, uti censuræ, sed est quædam macula mo-
ralis & inhabilitas annexa à Jure, propter quam
arceatur aliquis ab altaris ministerio, sic enim
Canones dicunt indecens esse, ut qui fudit san-
guinem humanum per homicidium, offerat san-
guinem Christi per Sacrificium, ad quam inde-
cen-

centiam peraccidens se habet, quod sciat vel ignoret irregularitatem esse annexam. 2. Impedimenta Matrimonii Jure statuta v. g. affinitas ex copula illicita, impedimentum uxoricidii &c. incurruntur etiam ab eo, qui ignorat esse annexa tali crimini, quia sunt inhabilitates, licet habeant aliquam rationem poenae, uti dictum est l. 6. p. 3. n. 642. ergo similiter hic.

483. Q. 62. Quid praeterea addendum sit circa irregularitates ex delicto. R. §. 1. Si quis alium, quem scit esse baptizatum, rebaptizet sub conditione, si non sit baptizatus, non fit irregularis, quamvis peccet graviter, quia cum apponat conditionem illam, reipsa non vult reiterare Baptismum, Nav. Suar. Cón. Bonac. Castrop. d. 6. p. 16. n. 6. Dicast. d. 7. n. 411. contra Sar. Sayr. & alios. Multa alia dubia habet ibidem Dicast. circa hanc Baptismi iterationem; notat autem n. 429. Episcopum posse dispensare in hac irregularitate, dummodo alteruter Baptismus sit occultus, hoc ipso enim, quod unus illorum Baptismorum ignoretur, etiam ignoratur rebaptizatio.

484. §. 2. Qui iterat Confirmationem vel Ordinem, non ideo fit irregularis, quia Jura dicunt id tantum de iteratione Baptismi, Covarr. Suar. Cón. Castrop. n. 13. Dicast. n. 426. contra Nav. Major. & alios.

485. §. 3. An laicus fiat irregularis, si extra necessitatem baptizet aliquem solenniter, aut si attentet aliquem sacramentaliter absolvere, uti irregularis fit Clericus non Sacerdos, disputant Auctores, Suar. Nav. Val. & alii affirmant, sed probabilius negant Hurt. Lugo De poenitentia, d. 18. n. 14. Sporer. De poenitentia n. 657. quia de laico nil habetur in Jure, sed haec omnia dicuntur sub

sub titulo de Clericis, hæc autem pœna, utpote odiosa, non est extendenda ultra id, quod sonat. Si autem non Sacerdos audiat confessionem v.g. moribundi putans se laicum id posse, non incurret irregularitatem, tum propter bonam fidem, tum etiam quia non faciet hoc tanquam ordinatus, uti docent *Hurt. & Tamb.* hîc l. 5. c. 4. n. 5. imò si fingat se Sacerdotem & ex curiositate, levitate vel etiam malitia audiat, sed absque intentione Sacramenti administrandi seu sacramentaliter absolvendi, *Sporer* n. 658. dicit adhuc non incurrare.

§. 4. De irregularitate, quæ incurritur ab excommunicato exercente actum Ordinis, dixi n. 456. Putat autem *Less.* in auct. V. *Absolutio* casu 8. quamvis ille, qui pro foro interno absolutus est ab excommunicatione, possit conveniri in foro externo, ac si absolutus non esset, attamen si celebrârit Missam, non posse condemnari tanquam irregularem.

§. 5. *Bald. Covarr. & alii* dicunt; mamillam sceminae hîc non venire nomine membri, sed oppositum tenent *Ugol. Mol. Sayr. Regim.* uti refert *Mendo* diff. 13. n. 167. Qui autem non amputavit membrum, attamen ita debilitavit v. g. manum, ut ad ministerium suum fit inutile, non ideo incurrit irregularitatem, quia necdum est mutilatio, uti præter citatos à *Busenb.* tenent *Covarr. Nav. Majol. Suar. Avila, Sylvius* p. 1. V. *Irregularitas* casu 1. *Sperell.* decis. 77. n. 20. contra *Caj. Sor.* & alios apud *Sperell.* decis. 59. à n. 3. ubi à n. 27. sententiam nostram pluribus firmat. Hinc cum aliis infert n. 37. si quis antehac alicui debilitasset manum, & sic inutilem redditam postea aliâ actione ipsi amputaret, non fore irregularem, quia

quia cùm manus illa antecedenter nullum haberet usum, amputans non diceretur tollere membrum habens operationem distinctam à reliquis membris, ergo nec diceretur mutilare.

488. §. 6. Irregularis est, qui retraxit, confessus & absolutus est à peccato gravis vulnerationis, ex qua mors post absolutionem sequitur, uti dixi l. 1. n. 618. & iterum hìc l. 7. n. 54. ac præter ibi citatos docent *Az. Vasq. Sanch.* in Decal. l. 1. c. 16. n. 47. An talis incurrat censuram, dixi n. 54. Dixi etiam hìc n. 53. incurri irregularitatem, si læsus propter vulnus etiam non lethale accedente alia causa accidentali moriatur, quia hæc irregularitas imposita est danti causam vel occasionem homicidio.

489. §. 7. Qui præbet arma alteri ex intentione, ut alterum occidat vel mutilet, effectu secuto certum est esse irregularem, si autem præbet prævidens tantùm, aut prudenter timens ne hoc fiat, *Leand.* putat probabile esse, quòd non ideo sit irregularis, quia videtur tantùm remotè concurrere per aliquid planè indifferens: & favent multi apud *Mendo* diff. 13. q. 12. sed oppositum tenent *Tolet. Henriq. Az. Côn. Suar. Avil. Bonac. Castrop. Sayr. Mendo, Dian.* p. 4. tr. 2. R. 11. quia talis moraliter cooperatur isti actioni saltem indirectè, quod sufficit, ut ei imputetur, cùm facile posset & teneretur impedire, uti pluribus explicatum est l. 2. à n. 255. & colligitur pro nostro casu ex Cap. *Sicut dignum*, §. *Illi etiam*, De homicidio, ubi dicitur, qui potuit hominem liberare à morte & non liberavit, eum occidit. *Confirmatur*, si enim quis det operam rei illicitæ, ex qua sequatur mors, quamvis hanc non intendat, sed casualiter sequatur, incurrit irregularitatem,

tatem, uti habet communissima cum *Mendo* n. 162. & *De Luca* in miscell. eccles. disc. 20. n. 6. quod verum est, uti limitant *Covarr. Zoës. Barb.* & alii apud *Wex* in append. ad p. 4. Dec. 4. à n. 9. si saltem actio de se illicita, erat periculosa & prohibita ratione homicidii: atqui sic præbens arma illicitè agit & peccat mortaliter, quia sic concurrat ad occisionem uti dixi l. 2. n. 265. ergo.

§. 8. Si quis tantum negligat impedire homicidium vel mortem alienam, si per hoc graviter peccet tantum contra charitatem, multi putant incurrere irregularitatem, quia qui tenetur liberare à morte & non liberat, censetur moraliter occidere, & tantumdem est quoad effectum mortis, sive fuerit obligatio justitiæ sive solius charitatis, Canon enim *Sicut dignum* non distinguit. E contra *S. Anton. Innoc. Toraq. Vasq. Turr. Hurt.* & alii multi apud *Gorm.* De act. hum. n. 185. quorum sententiam *Dianap.* 4. tr. 2. R. 7. & *Lugo* de just. d. 10. n. 219. vocant probabilem, dicunt non incurrere, quamvis omitteret impedire etiam ex justitia obligatus, quia hoc nulli invenitur expressum in Jure: Et quamvis tali moraliter imputetur homicidium, tamen qui physicè non infert mortem, in rigore non occidit hominem, odiosa autem non sunt extendenda & ideo universaliter docet *Sanch.* in Dec. l. 1. c. 10. n. 44. censuras latas in facientes non extendi ad mandantes & consulentes, nisi Jusaliter declaret, quod fecit de mandante & consulente homicidium, nullibi autem declaratur hoc de non impediente mortem, hinc *Cap. Petrus* De homicidio voluntario declaratur non esse habendum velut homicidam, qui causam vel occasionem non dedit homicidio. Hinc *Tamb.*

490.

Tamb. hic c. 5. à n. 11. & Spor. De Matr. n. 376. putant, quando dicitur causantem homicidium fieri irregularem, intelligi causantem physicè & non moraliter tantum, v. g. per consilium: Sed contradicit communissima, quia sic moraliter concurrens censetur propriè secundum Canones causare mortem & occidere. Et quoad supradictum dubium, *Suar. Tol. Mol. Cón. Regm. Laym. Bonac. Castrop. d. 6. p. 15. §. 7. Beja p. 2. casu 25. Lugo n. 221. Gorm. n. 184.* probabilius dicunt, si tantum tenebatur ex charitate, non incurrere irregularitatem, quia talis gravis poena externa non imponitur ob transgressionem præcisè charitatis, sed ratione alicujus injuriæ vel saltem cooperationis ad actionem injustam. Quod si etiam ex justitia obligatus non impediat, docent incurrere, nam secundum dicta n. 309. ex justitia obligatus & non impediens percussorem Clerici incurrit excommunicationem, ergo similiter irregularitatem, quia ad utrumque effectum satis est, quod in æstimatione morali censetur velut homicida, si ita obligatus non impediat. Et consequenter, si non impediatis sceminam à te gravidam, quam scis velle procurare abortum, *Silv. Nav. Suar. Sanch.* aliique communiùs dicunt fieri irregularem, quamvis alii negent, quorum sententiam *Dian. p. 3. tr. 1. R. 8. & Lugo n. 222.* vocant probabilem. Item si scias fratrem tuum insidiari vitæ Titii ad vindicandam gravem injuriam tibi illatam, & in hoc consentias, incurris, quia videris positivè cooperari: Si autem tantum scias & merè negativè te habeas, *Vasq. Turr. Hurt. Dian. R. 9.* dicunt te non incurrere, quod *Lugo n. 223.* dicit probabile, sed ex dictis probabilius est oppositum.

§. 9. Qui occidit adulterum deprehensum 491.
cum uxore, filia, matre, sorore, secundum *Fagund.* apud *Mendo* diff. 3. n. 27. non incurrit irregularitatem, sicuti certum est ex dictis n. 307. non incurrere excommunicationem latam in eos, qui violentas manus injiciunt Clerico, quamvis hic adulter esset Clericus, videtur enim Ecclesia excusare ab utraque illa poena ob tantum & tam justum dolorem, qui merito censetur plenam deliberationem impedire in tali occidente.

An ordinatus simoniaco fit irregularis dixi l. 3. p. 1. n. 218. An Clericus si interfit executioni poenae mortis peccet & incurrat irregularitatem, dixi l. 4. n. 1379. An personaliter interdictus vel in loco interdicto exercens actum Ordinis fiat irregularis, dixi hic n. 422. possuntque plura de hoc videri apud *Dicast.* d. 5. à n. 235.

Q. 63. Quid ad hunc casum sit dicendum: Titius 492.
sclopetum solo pulvere onustum per jocum exonerat in faciem Caji, hic ita percellitur ut videatur moriturus, supervivit tamen dies 14. & iterum ambulat, victurusque videtur diutius, si Doctor eum non neglexerit, qui quia neglexit, moritur Cajus. Queritur An Titius incurrerit irregularitatem. R. affirmant multi 1. quia Cap. *Continebatur*, De homicidio Diaconus declaratur irregularis, qui in lusu præter opinionem alium occiderat. 2. Etiam Cap. *Clerico jacente*, Cap. *Eos vero qui*. Dist. 50. dicitur, quod irregularitas incurratur ob casuale homicidium. 3. Titius dedit occasionem & causam mortis, ergo incurrit irregularitatem. E contra *Burgh.* cent. 3. casu 95. melius negat incurrisse, quia quando Jura imponunt irregularitatem talibus homicidiis
casua-

casualibus, præsumunt gravem culpam præcessisse, qualis hîc non fuit, si enim non ad sit culpa gravis, *Nav. Valent. Henriq. Avila, Suar. & alii cum Sanch. De Matr. l. 9. d. 32. n. 34.* rectè docent non incurri irregularitatem per casuale homicidium, quia cum irregularitas sit veluti pœna gravis, talem quoque culpam supponit: deinde *Sobr. Cajet. Sor. Less. Suar. & alii ex Cap. Studeas dist. 50.* requirunt, ut læsio sit gravis, alioqui putant non posse dici causam vel occasionem proximam mortis, quod videtur requiri, læsio autem illa non censetur lethalis, si læsus post triduum à vulnere accepto pedibus ambulaverit, uti cum aliis docet *Avila*, atqui ex his facilè responderetur ad argumenta in oppositum, Jura enim illa præsumebant culpam gravem, quam hîc non intervenisse satis certum est.

DUBIUM V.

493.

Quæ Irregularitates ex defectu.

» **R** Esp. I. Est ex defectu animæ: Ex quo irregulares sunt, 1. Amentes, phrenetici, arreptitii, & epileptici; qui tamen si ordinati sunt, & intra annum eo morbo non laborârunt, præsumuntur liberati & permittuntur ad Ordinum exercitium: Si verò laborent rarò, & quidem sine clamore & spuma, permittuntur celebrare cum Coadjutore, qui deficientibus ipsis suppleat sacrificium, *M. Leo, p. 372. ex C. Illud 7. q. 1. & Glossa ibid. 2.* Illiterati, qui non habent doctrinam necessariam pro Ordinibus. 3. Neophyti seu recenter conversi, usque dum judicio Episcopi sufficienter instructi sint.

» II. Ex defectu corporis, 1. Si propter eum ineptus est ad exercitium Ordinis, ut si sit cœcus, surdus